

Menu

- Domeinafbakening – Mediawijsheid?
- Twee concrete lessen
 - Kijk- en luistervaardigheid
 - Leesvaardigheid
- Ruimte voor discussie/gesprek
- Leerkrachten op zoek (probeersels 1)
- Leerkrachten op zoek (probeersels 2)
- Ruimte voor discussie/gesprek

Mediawijsheid?

- Bronnen?
- Teksten
- Websites
- VOET, leerplannen Nederlands, uitgangspunten
- Leuven, 16/11/2011 verschillende sessies
- Antwerpen, 5/10/2011, dag van het Nederlands, beeld en taal, op weg naar mediageletterdheid
- Dochter, 3^e jaar secundair onderwijs
 - Facebook, foto & film, tv, Joepie, Stephanie Meyer, ...

www.ingebeeld4.be

PLATFORM ROND **MEDIAWIJSHEID**

INSPIRATIE BLIK LEREN

DE KIJKER: Beste Boekenjuf Of Boekenmeester 2011

www.mediawijsheid.nl

Mediawijsheid

* Achtergronden en actuele ontwikkelingen op het gebied van mediawijsheid

Wat is Mediawijsheid?

- Term verklaard
- Geschiedenis
- Begrippenlijst
- Publicaties
- Doorlopende leerlijn

Wat is Mediawijsheid?

Mediawijsheid

Mediawijsheid is alle kennis en vaardigheden en de mentaliteit die mensen nodig hebben om bewust, kritisch en actief mee te doen in de wereld van vandaag en morgen, waarin media een belangrijke hoofdrol spelen. (Bron: Raad voor Cultuur)

www.medialessen.nl

MEDIALESSEN

Lessen Lesmateriaal Didactische tips Mediawijsheid Over Medialessen.nl Contact

Zoek

Uitgelichte lessen

Gouden @penstaart-les

Photoshop: Top of Flop?

Interviews

Karin Spain: "Bedrijven en groter privé dan Klyves"

Marc Chave: "Niet doen en je het recht klagen"

Mediawijsheid?

Drie manieren

1. Kritisch omgaan met
2. Informatiemogelijkheden goed gebruiken
3. Eigen (creatieve) productie

1 Kritisch omgaan met ...

- Gebeurt veel
- Omgaan met informatie/beoordelend lezen/luisteren
- Vertrekt van:
klassiek model **ZENDER** -> ONTVANGER

2 Verschillende informatiemogelijkheden gebruiken

- Verschillende visies
 - Nadruk op kritisch of nadruk op praktisch
- **Nieuwe** informatiemogelijkheden
- Kritisch en alert omgaan met media
- Visuele en andere geletterdheid
 - Nadruk: beeldcultuur
 - Op een kritische manier naar beelden kijken
 - Beelden gebruiken
 - Beelden produceren
- Media strategisch gebruiken
 - Wikipedia, Word, Prezi, ...

'Wij waren kajakbouwers'

- Oorspronkelijk werden kajaks vervaardigd uit een geraamte van hout dat bespannen werd met dierenhuiden

'Wij waren kajakbouwers' George Dyson

Daniel D. Bennet

'<Wat me zorgen baart is>

een verstoring van het idee van wat echt en onecht is. Waar haal je je nieuws vandaan? Van blogs? Van kranten, van netwerken? Het onderscheid tussen betrouwbaar en onbetrouwbaar nieuws wordt steeds vager. Censuur is er niet, maar er is wel eenloedgolf van verkeerde informatie.'

Echt zien, p. 47

3 Eigen creatieve productie

- 'Iedereen mediaproductent!'
- Blogs
- Facebook
- Foto's, films, ...

- Vertrekt van:
 - een voortdurend **wisselend** ZENDER – ONTVANGER MODEL
 - mediagebruik van jongeren (interactiviteit)
 - multidimensionaal

Bedenkingen bij betekenis 2 & 3

- Cultuurpessimisme? Cultuuroptimisme?
- 'Experten': veel discussie en onduidelijkheid
- Taak van de school?
 - Spiegel van de maatschappij
 - Doordacht en planmatig
- Mijn dochter?

Drie manieren - aanbod

1. Kritisch omgaan met
 - Lesvoorbeeld: kijk- en luistervaardigheid
 - Link naar 2
 - Lesvoorbeeld: leesvaardigheid
 - Link naar 2
2. Informatiemogelijkheden goed gebruiken
 - Voorbeelden, probeersels
3. Eigen (creatieve) productie
 - Voorbeelden, probeersels

Luistervaardigheid?

- Communicatietijd volwassenen?
- Luisteren 45%
- Spreken 30%
- Lezen 16%
- Schrijven 9%

Luisteren - inleiding

- Twee leerlingen over hun ervaringen met luisteren ...
- Leerling (Jesse, Siw, september 2010)
 - 'Ik scoor altijd goed op de luistertest van het examen. Ik moet er niet voor studeren dus zijn de extra punten mooi meegenomen. Ik heb er geen idee van waarom ik altijd zo goed scoor op de luistertest.'
- Leerling (Brecht, 5mvt, september 2010)
 - 'Mijn punten voor de luistertest zijn al sinds het eerste jaar verschrikkelijk. Ik heb altijd het gevoel dat zo'n test vol strikvragen staat. Dikwijls gok ik, blijkbaar zonder veel succes.'

Luisteren - inleiding

- Helge Bonset e.a. – *Nederlands in de onderbouw*
- 'Er wordt op school wel gesproken en vooral geluisterd door de leerlingen – als werkvorm, als communicatiemiddel – maar er wordt weinig expliciete aandacht besteed aan het verbeteren van de spreek- en luistervaardigheid'

Luisteren - afbakening

- Luisteren & kijken
 - kijken → beeldcultuur
 - p. 2!
- Zakelijk luisteren
- Horen ≠ luisteren
- Luisteren = competentie
 - kennis, vaardigheden en attitudes
- Luisteren – leerlijn

Een leerlijn voor de vaardigheden?

verwerkingsniveau \	kopiërend	beschrijvend	structurerend	Beoor- delend
publiek				
bekende leeftijdgenoot				
onbekende leeftijdgenoot				
bekende volwassene				
onbekende volwassene (onbekend publiek)				

Luisteren - teksttypes

- EERSTE GRAAD
 - een uiteenzetting van de leraar
 - een dialoog, een polyloog
 - een jeugdprogramma, jeugdnieuws via radio en/of tv
 - instructies
 - telefoongesprek
 - een discussie
 - een oproep tot activiteit
 - ontspannende teksten
 - reclameboodschappen

Luisteren - tekstvormen

- TWEEDE GRAAD
 - uiteenzettingen, leerstofonderdelen
 - probleemstellingen
 - feiten, evenementen
 - presentaties van info
 - persoonlijke ervaringen en interesses
 - instructies
 - informatieve programma's, interviews, praatprogramma's, journaals
 - activerende boodschappen, standpunten, meningen

Luisteren - tekstvormen

- DERDE GRAAD
- uiteenzettingen, leerstofonderdelen
- **diverterende teksten**
- verslagen van feiten en ervaringen
- informatieve uiteenzettingen
- activerende boodschappen
- probleemoplossende discussies

Luisteren - afbakening

- Luisteren – strategisch
 - Link met de andere vaardigheden (en met andere vakken)
- Luisteren – gesprekken
- Luisteren – monoloog (radio, tv, ...)

Strategisch luisteren - vooraf

- Basisvaardigheid/attitude
 - Concentreren
 - Luisterbereidheid
- Luisterdoel
- Luisterstrategie
 - Oriënterend, globaal, zoekend, intensief
- Activeren voorkennis
- Tekstonafhankelijke vragen

Activeren voorkennis

- 'Ze (=leerlingen) bouwen betekenis op door voorkennis op te halen en vanuit die bestaande kennis nieuwe te interpreteren. Als die verbinding niet gemaakt kan worden, is er geen begrip. Het belang van voorkennis kan dan ook niet genoeg benadrukt worden.'
- (Marzano, *leren in vijf dimensies*, p.73)

Strategisch luisteren - vooraf

- Doelstelling:
 - verhogen inzicht
 - verhogen tekstbegrip
 - expliciet maken!

Strategisch luisteren - tijdens

- Bestaande kennis & nieuwe informatie
- Tekstonafhankelijke vragen
- Tekstafhankelijke vragen
- Actief luisteren

Strategisch luisteren - na

- Reflecteren op de tekst
- Reflecteren op het luisteren

Strategisch luisteren – een bedenking

- Strategieën
 - steun
- wereldkennis, interesse, intelligentie, ...
 - kilometers maken

Les – de laatste show

- Link met het leerplan (p.3, 4)

Les – de laatste show

- p. 4

Les – de laatste show

Les – de laatste show

Uitvoeren – uitdaging = beoordelend niveau

kopiërend	beschrijvend	structurend	beoordelend

Beoordelend luisteren/lezen

- Vorm
 - Hoe is het programma gemaakt? Waarom?
 - Hoe is de tekst geschreven? Opgebouwd? ...
- Inhoud
 - Wat wordt er in het programma verteld? Wat vind jij ... ? ...
 - Wat beweert de schrijver van de tekst over ...? Wat vind jij van deze mening? ...

Les – de laatste show

- Suggesties?

Journalistiek uit de tekstfabriek

- Strategisch opgebouwde les 'zakelijk lezen'
- Onderwerp: redactionele strategie van America Online (online nieuwssite)
- Tekstmateriaal:
 - Artikel uit *De Standaard*
 - Column van Geert Buelens n.a.v. het artikel

Journalistiek uit de tekstfabriek

- DOELSTELLINGEN?
- Herhaling leesstrategieën, herhaling aanpak zakelijk lezen
- Herhaling woordenschatstrategieën, uitbreiding woordenschat
- Leesvaardigheid: informatieve en persuasieve tekst (grenzen verkennen), objectief-subjectief, gekleurd taalgebruik, ...
- Leesvaardigheid: nieuwssites (vergelijking)
 - Onderzoek(je)?
- Mediawijsheid/mediakritiek
 - Kranten(artikels)
 - Nieuwssites

Probeersels

- Blogs
 - <http://mdwslc5b.wordpress.com/>
 - <http://delaatstelezer.wordpress.com/>
 - <http://kapilavastoe.punt.nl/>
- Facebook
 - <http://www.facebook.com/profile.php?id=100002973977594>
- Filmpje huiver

Eigen creatieve productie

- Huiver
- Grenzen van (traditionele) evaluatie?
- Proces vs. Product?

'Wij waren kajakbouwers'

- Oorspronkelijk werden kajaks vervaardigd uit een geraamte van hout dat bespannen werd met dierenhuiden

'Wij waren kajakbouwers' George Dyson

Bas Heijne, *Echt zien – literatuur in het mediatijdperk*

- ‘Niet zozeer het wegvallen van kennis is dus het probleem, maar het ontbreken van samenhang in de kennis.’

Knack Wereldtijdschrift, lente 2011

- Infobesitas (evolutionaire verklaring)
- Carr, *Het ondiepe (The shallows)*
 - Oppervlakkigheid, neuroplasticiteit
- Neurowetenschappers
 - Geen bewijzen in de hersenen
- Multitasken
 - Mythe, task switching (cf. ‘Gorilla’)

Knack Wereldtijdschrift, lente 2011

- Believers vs. Non-believers
 - Weinig onderzocht op lange termijn
 - onderzoek Infobesitas (evolutionaire verklaring)
- Carr, *Het ondiepe (The shallows)*
 - Oppervlakkigheid, neuroplasticiteit
- Neurowetenschappers
 - Geen bewijzen in de hersenen
- Multitasken
 - Mythe, task switching (cf. ‘Gorilla’)

Interessante artikels

- Websites: zie slides
- Stefan Werbrout, ‘Maakt het internet meer kapot dan ons lief is?’, *Knack wereldtijdschrift*, Lente 2011.
- Carr, *Het ondiepe (The shallows)*
- Interview n.a.v. *The shallows* in *Humo*
- Bas Heijne, *Echt zien – literatuur in het mediatijdperk*, Athenaeum, 2011.

Terugblik?

Drie manieren - aanbod

1. Kritisch omgaan met
 - Lesvoorbeeld: kijk- en luistervaardigheid
 - Link naar 2
 - Lesvoorbeeld: leesvaardigheid
 - Link naar 2
2. Informatiemogelijkheden goed gebruiken
 - Voorbeelden, probeersels
3. Eigen (creatieve) productie
 - Voorbeelden, probeersels